

Nemzetpolitikai összefoglaló

2014. 38. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Szeptemberben megkezdődik az oktatási-nevelési támogatások kifizetése

Szeptemberben megkezdődik a Szülőföldön magyarul! programon nyertes pályázatok kifizetése és várhatóan a korábbi évekhez hasonlóan, ütemezetten az év végéig mindenkinek a számlájára kerülnek a támogatások - közölte a nemzetpolitikáért felelős államtitkár. Potápi Árpád János emlékeztetett: idén a magyar kabinet 110 milliárd forintot zárolt a kormányzati kiadásokból, az intézkedés a Bethlen Gábor Alapot is érinti. Az intézkedések következtében az idei évben 17 200 forintot fizetnek a nevelési, oktatási, valamint tankönyv- és taneszköz-támogatást igénylőknek. A hallgatói támogatás összege változatlan marad - jelezte az államtitkár.

Ismét Székelyföldön járt Victor Ponta

Több mint hatvan székelyföldi önkormányzat képviselője vehetett át csütörtökön Csíksomlyán támogatási szerződést, vagy iskolabuszt Victor Ponta miniszterelnöktől, aki Kelemen Hunor RMDSZ-elnökkel közösen látogatott el a Hargita megyei településre. Ponta megemléktette, amikor augusztus 3-án részt vett a Nyergestetőn tartott 1848-as megemlékezésen, a szimbolikus térben tett lépést a normalitás felé, most pedig a pragmatikus lépéseknek érkezett el az ideje. Hozzátette, a helyi fejlesztési terv keretében megkötött székelyföldi támogatási szerződésekkel azt szerették volna tanúsítani, hogy Románia valamennyi polgára haszonélvezője lehet a román kormány támogatási programjainak. Victor Pontát, a Szociáldemokrata Párt (PSD) elnökjelöltjét párttársa, Liviu Dragnea miniszterelnök-helyettes, fejlesztési miniszter is elkísérte, aki ama reményét hangoztatta, miszerint a novemberi elnökválasztáson a székelyek is úgy szavaznak, hogy „az jó legyen az országnak”. Hozzátette, reményei szerint 2015-ben nyugodt és racionális párbeszédet folytathatnak a magyarság képviselőivel, amely elvezethet a mindenki vágyait kielégítő megoldáshoz, és „minél több kompetencia helyi szintre kerülhet”. A rendezvényen felszólaló Kelemen Hunor miniszterelnök-helyettes azt hangsúlyozta, hogy az RMDSZ a jó kormányzás, és a helyi közösségek fejlődésének biztosítása végett lépett be a kormányba, és döntését azóta sem bánta meg. Újságírói kérdésre Victor Ponta kijelentette, ha a decentralizálás és az autonómia ugyanazt jelenti, akkor nincsen vitája a székelyföldiekkel. Nyomatékosította, egyedül az RMDSZ-t tekinti az erdélyi magyarok legitim képviselőjének. Jónak tartotta, hogy az RMDSZ ott van az önkormányzatokban, a parlamentben és a kormányban egyaránt, mert általa a magyar közösség van jelen a döntéshozásban és a végrehajtásban. Ponta továbbá hangsúlyozta, a székelyföldi gyermekeknek anyanyelvükön kell tanulniuk, ugyanakkor tudniuk kell románul és angolul is, mert mindez szükséges ahhoz, hogy európai polgároként boldoguljanak. A miniszterelnök ígéretet tett arra, hogy az oktatási tárcavezetővel is

egyeztet a román nyelv elsajátításának pedagógiai eszközeiről és azok javításáról. Liviu Dragnea miniszterelnök-helyettes szerint semmi esélye nincs annak, hogy a székelyföldi autonómia valaha is megvalósuljon. A Szociáldemokrata Párt (PSD) ügyvezető elnöki tisztségét is betöltő politikus Hargita megye északi, román többségű részében tett csütörtöki látogatásán tért ki az autonómia kérdésére. „Semmilyen autonómiatörekvést nem támogatunk, ebben nagyon eltökéltek vagyunk. (...) Nem is értjük, mit remél az RMDSZ egy ilyen törvénytervezettől” – mondta a politikus. Dragnea hozzátette, az RMDSZ által kidolgozott autonómiatervezet nem erősíti a bizalmat és az együttműködést a koalíciós partnerek között. „Nem kívánok véleményt nyilvánítani arról, hogy a törvénytervezet elkészítése elég nyomós ok-e az RMDSZ-szel való együttműködés befejezésére, de az biztos, hogy nem erősíti az együttműködést és a bizalmat. Azt hiszem, ez olyan kezdeményezés, amely elmaradhatott volna, hiszen semmi esélye, hogy megvalósuljon” – jelentette ki a kormányfőhelyettes. Szerinte a hagyományos román pártok egyike sem fog egy ilyen „alkotmányellenes kezdeményezést” támogatni, és annak az esélye is nullával egyenlő, hogy módosuljon az alkotmány, és Románia már ne egységes államként határozza meg magát.

Igazságügyi támadás az autonómia ellen

Az alkotmányosság elleni támadásként értékeli a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács (CSM) a Székelyföld autonómiatervezetét. A bírák és ügyészek szakmai tevékenységét felügyelő testület az RMDSZ-nek tulajdonított, a HotNews által nyilvánosságra hozott tervezet kapcsán foglalt állást csütörtökön. Ebben úgy vélekedik, hogy a tervezet károsíthatja az igazságszolgáltatás függetlenségét, egyben emlékeztet, hogy az alkotmány 152. cikkelye kimondja, az alaptörvény nemzetállamiságot, az igazságszolgáltatás függetlenségét és az államnyelvet rögzítő cikkelyét nem lehet módosítani. Az igazságügyi tanács az anyanyelvhasználat kapcsán megjegyzi: a jogi eljárások az alkotmány értelmében román nyelven zajlanak, de a kisebbségi polgároknak joguk van anyanyelvüket használni. Mindezt annak kapcsán közölték, hogy az állítólagos tervezet szerint egy, az autonóm Székelyföldről választott bíró is a CSM tagja lenne.

Az RMDSZ szerint a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács (CSM) súlyosan megsértette a sajtó- és szólásszabadság jogát, amikor „politikai álláspontot fogalmazott meg” az RMDSZ által kidolgozott székelyföldi autonómiatervezet nyilvánosságra került munkaváltozatával kapcsolatban. A Kelemen Hunor elnök, államfőjelölt által jegyzett közleményben az RMDSZ az Európai Emberjogi Bíróság ítéleteiből idézve utasította el a CSM állásfoglalását. Amint egy ítéletből idézte: „a demokrácia egyik alapvető jellegzetessége az a lehetőség, hogy az állam párbeszéddel, erőszak elkerülésével rendezheti kérdéses ügyeit, még akkor is, ha ezek a problémák módfelett nehezek és zavart keltőek.” Az RMDSZ kijelentette: az a tény, hogy a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács egy közérdekű téma közvitáját „az igazságszolgáltatás tekintélyére és függetlenségére fenyegetőnek” és a

„jogállamiság elveivel szemben erőszakosnak” nevez, súlyos beavatkozás, illetve a sajtó- és szólásszabadság jogának porba tiprása. Az RMDSZ felszólította ugyanakkor a bírói tanácsot, hogy mutasson be jelentést arról, hogy 2013-ban és 2014-ben miként alkalmazták az anyanyelvhasználat alkotmányos előírását az igazságszolgáltatásban.

Villámlátogatás magyar ügyekért

A magyar szempontból kiemelkedően fontos témákról: oktatásról, anyanyelvhasználatról tárgyalt Maros megye és Marosvásárhely vezetőivel csütörtökön Zákonyi Botond, Magyarország bukaresti nagykövete. A vásárhelyi városházán tartott találkozó után Zákonyi Botond a sajtónak elmondta, szeptember elején, a tanévkezdés küszöbén fontosnak tartották, hogy a magyar oktatás helyzetéről tárgyaljanak a város, a megye és a prefektúra képviselőivel, és ismertessék a magyar állam álláspontját: minden szinten fontos biztosítani az anyanyelvi oktatást. A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem magyar karának létrehozása is a tárgyalások témái között szerepelt. A nagykövet újságírói kérdésre válaszolva elmondta, a magyar állam szerint a magyar tagozat létrehozása legitim követelés, és bár nyilvánvaló, hogy a román és a magyar fél között még mindig vannak nézetkülönbségek, bizakodó, hogy ha nem is rövidtávon, de meg fog oldódni a magyar közösség jogos kérése. Marosvásárhely polgármesterével többek között a II. Rákóczi Gimnázium létrehozásáról is tárgyalt Zákonyi. Ennek kapcsán kifejtette: a római katolikus egyháznak joga van visszatérni az Unirea Gimnázium épületébe, és ezt a város polgármestere is elismeri. „Biztos, hogy lesz előrelépés, csak az a kérdés, mikor. Azt kértük, hogy a törvényt tartsák tiszteletben, és elmondtuk, fontosnak tartjuk, hogy a katolikus egyház létrehozassa a magyar középiskolát” – mutatott rá a nagykövet. A Marosvásárhelyre tervezett konzuli iroda esetleges megnyitásával kapcsolatban a nagykövet elmondta, hogy a román kormány ismeri a magyar álláspontot, vagyis azt, hogy a jobb együttműködés érdekében szeretnének konzuli irodát létrehozni többek között Marosvásárhelyen, ez akkor fog bekövetkezni, amikor a román fél ebbe beleegyezik.

Berényi szerint a Most-Híd megbékélt a szlovákiai magyarok asszimilációjával

Több mint 100 ezer fővel csökkent húsz év alatt a Szlovákiában élő magyarok száma, aminek az asszimiláció az oka. „A Magyar Közösség Pártja nem békélt meg az asszimilációval, miközben a Most-Híd politikusai többször kijelentették, hogy ez egy visszafordíthatatlan folyamat” – mondta a Teraz.sk portálnak adott interjújában az MKP elnöke, Berényi József, ecsetelve e két párt hozzáállása közti különbséget. Berényi a magyarság számának csökkenése kapcsán úgy vélte, hogy a statikus kisebbségi politika

jelenti a gondot. „Azt mondják, hogy a szokványosnál nagyobb jogaink vannak, de az nem jelenti azt, hogy elegendőnek bizonyulnak ahhoz, hogy megtarthassuk az identitásunkat” – tette hozzá. Szerinte a szlovákiai magyarok létszáma amiatt is csökken, hogy a fiatalok külföldre távoznak, valamint a vegyes házasságokból származó gyerekek gyakran szlovák nemzetiséget tüntetnek fel. „Úgy tűnik, hogy a politikusok elégedettek ezzel a negatív jelenséggel, mi azonban nem vagyunk azok. Nem azért alapítottuk meg az MKP-t és előzőleg három magyar pártot, amelyek később egyesültek, hogy megbékéljünk ezzel a jelenséggel” – hangsúlyozta Berényi. A pártelnök elmondta, hogy az MKP hangsúlyosabbá szeretné tenni Szlovákia nemzetiségi politikáját az Európai Parlament, a megyék és az önkormányzatok szintjén. „A nemzetiségek nyelvének a használatáról, a kétnyelvűségről és az önkormányzatok kérdéseiről van szó” - magyarázta Berényi. Az MKP az EP-ben például szeretné elérni, hogy fogadják el a kisebbségpolitika általános, európai szintű normáit. Berényi az interjúban elhatárolódott a Most-Híd elnökének, Bugár Bélának a kijelentésétől, miszerint az MKP csak 2015-től tartja elképzelhetőnek a vegyespárttal történő együttműködést. „Sosem mondtam azt, hogy nem akarunk együttműködni velük, hanem azt mondtam, hogy a megyei választások során elég éles kampány folyt ellenünk. Mindjárt a megyei választások után európai parlamenti képviselőket jelöltek, s ezzel lehetetlenné tették az együttműködésről folyó tárgyalást. Tudtuk azt, hogy már el vannak készítve a helyhatósági választásokkal kapcsolatos jelöltjeik éppen azokon a településeken, ahol nekünk vannak polgármestereink” – magyarázta Berényi.

A VMSZ a háromnegyedes többség elérését tűzte ki célul az őszi nemzeti tanácsi választásokon

A Vajdasági Magyar Szövetség által támogatott Magyar Összefogás listán 17 párttag és 18 független jelölt szerepel. A listavezető Hajnal Jenő, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet igazgatója. Pásztor István, a VMSZ elnöke a pénteki szabadkai sajtótájékoztatón mutatta be a jelölteket és a választási programot. „Függetlenül attól, hogy hányan fognak még indulni ezen a választáson, az a szándékunk, hogy a négy évvel ezelőtti eredményt meg tudjuk ismételni, és minimum háromnegyedes többséget szerezzen a Magyar Összefogás lista az őszi nemzeti tanácsi választásokon” – nyilatkozta Pásztor István. „A listavezető, és reményeink szerint a következő nemzeti tanács elnöke Hajnal Jenő úr” – jelentette be a VMSZ elnöke. „A program a folytonosság jegyében állt össze, a 35-ös listán kilencen szerepelnek, akik az előző nemzeti tanácsban is jelen voltak, így biztosítva perszonális értelemben is a folytonosságot. A programban szintén a folyamatosság a cél, mindazt, amit a törvény lehetővé tett, és aminek a megvalósításában a nulláról indulva eljutottunk egy pontig, folytatni kívánjuk” – közölte Pásztor. „A megszerzett tereket, azokat az intézményeket, amelyek alapítói jogait átvette a nemzeti tanács, tartalommal kell

meztölteni, ennek a tartalomrendszernek a definiálása az, ami a választási programunk alapját képezi” – összegezte a pártelnök. Hajnal Jenő rámutatott a közösség problémáira: az elszegényedésre és a fiatalok elvándorlására. Mint elmondta, a Magyar Nemzeti Tanács eddig megkezdett tevékenységét ezeknek a problémáknak a figyelembevételével folytatná az új nemzeti tanács úgy, hogy a meglévő hatáskörökben minél eredményesebbek legyenek. A Magyar Összefogás lista programja arról árulkodik, hogy a következő négy év alapja lehet, de másrészt egy párbeszédet is erősíteni szeretne a közösségen belül. Hajnal Jenő az előző MNT által letett alapok és stratégiák megőrzését, egyben azok átdolgozását és folytatását ígéri a választóknak. „Nagyon fontos feladatunk lesz az, hogy a kidolgozott stratégiákat újragondoljuk a megváltozott körülmények tükrében. Az eredmények elismerése mellett meg kell találnunk azokat az új pontokat, feladatokat, amelyek alapján elkészíthetjük a négyéves, évekre lebontott cselekvési terveket is” – fogalmazott Hajnal. Az oktatás területén a pedagógusképzés, a kultúrában a magyar szakemberek szerepvállalása, a szülőföld megismertetése, a nyelvhasználat terén egy iroda létrehozása, a tájékoztatásban az újságírók továbbképzése a legfőbb cél. Emellett az Európa Kollégium átadása jelenti majd a Magyar Összefogás lista választási programjának egyik alapját. Pásztor István elmondta, hogy a program részletes ismertetése egy, a VMSZ-re jellemző intenzív választási kampány keretében történik majd a szeptember 22-e és október 23-a közötti időszakban. A VMSZ által támogatott listán olyan a vajdasági magyar közösség szellemi, oktatási, kulturális életében meghatározó, kimagasló szakmai teljesítménnyel bíró elkötelezett jelöltek szerepelnek, mint a sajtótájékoztatón is megjelent Jerasz Anikó, Beretka Katinka, Paskó Csaba vagy Csikós Tibor. A Magyar Nemzeti Tanács összetételéről az október 26-ára kitűzött nemzeti tanácsi választásokon szavazhatnak a vajdasági magyarok.

Az ukrán választási bizottság elutasította a magyar választókörzet létrehozását

A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) jogi úton tiltakozott az ukrán Központi Választási Bizottság (CVK) döntése ellen, mely alapján a testület nem hozott létre magyar választókörzetet Kárpátalján. A CVK-hoz és a Kijevi Fellebbviteli Adminisztrációs Bírósághoz benyújtott óvást mindkét testület formai okokra hivatkozva utasította el, érdemben nem is tárgyalták azt. A Nemzetpolitikai Államtitkárság elfogadhatatlannak nevezte a CVK döntését, amely megakadályozza a kárpátaljai magyarságot az önálló parlamenti érdekképviselés megteremtésében. Potápi Árpád János nemzetpolitikai államtitkár közleményében kiemelte: a jelenlegi ukrán belpolitikai helyzetben különösen fontos a demokrácia, illetve a demokratikus intézményrendszerek működtetése, ezért aggasztónak tartják, hogy a kárpátaljai magyarság számára fontos ügy jogi úton való

rendezése is kudarcba fulladt. Sajnálatos, hogy a tavaly módosított választási törvény, továbbá a Petro Porosenko ukrán elnök és a KMKSZ között kötött megállapodás ellenére nem alakult önálló magyar körzet Kárpátalján, ezáltal a kárpátaljai magyarság nem tud közvetlenül képviselőt juttatni a parlamentbe - fogalmazott az államtitkár. Hozzátette: ezt a kárpátaljai magyar közösség jogainak durva megsértésének tekintik, aggodalomra ad okot az, hogy Ukrajnában sem a jogszabályok, sem a politikai ígéretetek nem tudják biztosítani a nemzeti kisebbségi jogok érvényesítését. A magyar kormány továbbra is támogatja a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetségnek a magyar választókerület kialakítására vonatkozó kérését. Felszólítja Ukrajna jelenlegi vezetését, hogy az európai demokratikus elvek, a jogállamiság és a kisebbségi jogok tiszteletben tartása jegyében tisztázza és rendezze a törvénytelen helyzetet, ezáltal is segítve a nemzetiségek békés együttélését, és az ország stabilitásának megerősítését - zárta állásfoglalását Potápi Árpád János.

Megkezdődött a 2014-15-ös tanév

Mintegy félmillió diák számára kezdődött meg a tanítás hétfőn reggel, szeptember 8-án. A tavalyival közel azonos diáklétszámmal indult az idei tanév a négy horvátországi magyar tannyelvű általános iskolában. Az eszéki magyar oktatási központban, a laskói, a vörösmarti és a kórógyi iskolában összesen 20 elsős kezdi meg tanulmányait magyar nyelven. Varga Erna magyar tanügyi főtanácsos az Új Magyar Képes Újságnak elmondta, úgy tűnik, hogy kisebb „megtorpanás” mutatkozik a magyar diáklétszám csökkenésben, de mint mondta, így sem lehetnek elégedettek: a Horvátországi Magyar Oktatási és Művelődési Központba hétfőtől 5 elsős jár, ugyancsak öt magyar elsőssel gyarapodott a Laskói Általános Iskola, Vörösmarton és területi iskoláiban 7 magyar elsős lesz, míg Kórógyon 3 gyereket írtak be elsőbe. Csapó Nándor, a Horvátországi Magyar Pedagógusok Fórumának elnöke elmondta, továbbra is dolgozniuk kell azon, hogy a magyar iskolák előnyeire hívják fel a figyelmet, így a következő időszakra is számos olyan programot terveznek, amelyekkel a magyar iskolákba iratkozó gyerekeket és szüleiket fogják segíteni.

